

Aan de staatssecretaris van  
Infrastructuur en Waterstaat  
drs. V.L.W.A. Heijnen  
Postbus 20901  
2500 EX Den Haag

**DATUM** 9 oktober 2023  
**KENMERK** CGM/231009-01  
**ONDERWERP** Advies actualisatie van lijst inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met gg-planten 2023

Geachte mevrouw Heijnen,

De COGEM heeft in 2021 voor het laatst een overzicht uitgebracht met daarin een overzichtslijst met inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde varianten van een groot aantal plantensoorten. Het onderhavige advies betreft een actualisatie van dit overzicht.

**Samenvatting:**

Tijdens werkzaamheden met genetisch gemodificeerde (gg-)planten in kassen en plantencellen (ingeperkt gebruik) dient verspreiding van transgenen naar het milieu, bijvoorbeeld via zaden of stuifmeel (pollen), voorkomen te worden. Op basis van de biologische eigenschappen van de betreffende plantensoort wordt bepaald welke maatregelen genomen moeten worden om verspreiding van transgenen in het milieu tegen te gaan.

De COGEM publiceert met enige regelmaat actualisaties van de lijst met inperkingsmaatregelen, waarbij de lijst aangevuld wordt met plantensoorten en eventuele bijbehorende inperkingsmaatregelen uit recente door haar uitgebrachte adviezen. In dit advies zijn 23 soorten zaadplanten met eventuele bijbehorende inperkingsmaatregelen aan de lijst toegevoegd. Tevens zijn de inperkingsmaatregelen voor één plantensoort herzien wegens nieuwe informatie over de mogelijke vestiging van de soort en de aanwezigheid van kruisbare verwanten, in Nederland.



De door de COGEM gehanteerde overwegingen en het hieruit voortvloeiende advies treft u hierbij aan als bijlage.

Hoogachtend,

Prof. dr. ing. Sybe Schaap  
Voorzitter COGEM

c.c.

- Drs. Y de Keulenaar, Hoofd Bureau ggo
- Ministerie van IenW, Directie Omgevingsveiligheid en milieurisico's, DG Milieu en Internationaal

# Actualisatie van de lijst met inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde planten

## COGEM advies CGM/231009-01

### 1. Inleiding

Bij werkzaamheden onder ingeperkt gebruik met genetisch gemodificeerde (gg-)planten in kweekcellen en kassen dient verspreiding van de gg-plant en de ingebrachte sequenties voorkomen te worden. Het gaat hierbij om zaadplanten en sporenplanten, zoals mossen en varens. Naast de standaardvoorschriften voor werkzaamheden met gg-planten in verschillende werkruimtes (onder andere kassen en kweekcellen) zoals vermeld in Bijlage 9 van de Regeling ggo milieubeheer 2013<sup>1</sup>, wordt ook per plantensoort bepaald welke aanvullende inperkingsmaatregelen nodig zijn om verspreiding te voorkomen. Er kunnen maatregelen voorgeschreven worden om verspreiding van de ingebrachte sequenties via pollen, zaad, of reproductieve plantendelen, te voorkomen. Naast de biologische eigenschappen van de betreffende plantensoort, wordt bij het bepalen van de aanvullende voorschriften onder meer rekening gehouden met het voorkomen van de soort in Nederland en de aanwezigheid van eventuele kruisbare verwante soorten. De lijst met inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met gg-planten is te vinden in Bijlage 7 van de Regeling ggo. Bij gg-planten die gemodificeerd zijn met sequenties die voor een schadelijk genproduct coderen, kunnen aanvullende inperkingsmaatregelen nodig zijn.

De COGEM publiceert met enige regelmaat actualisaties van de lijsten met inperkingsmaatregelen voor zaadplanten en sporenplanten. De COGEM heeft deze lijsten in oktober 2021 voor het laatst herzien.<sup>2</sup> Het onderhavige advies bevat de lijsten uit 2021, aangevuld met 23 plantensoorten en eventuele bijbehorende inperkingsmaatregelen uit recente door de COGEM uitgebrachte adviezen. Tevens zijn de inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met één plantensoort herzien: *Medicago truncatula*. De inperkingsmaatregelen voor *M. truncatula* zijn in de lijsten aangepast.

De overzichtlijsten met inperkingsmaatregelen voor gg-planten zijn in het onderhavige advies beperkt tot zaadplanten (tabel 2a en 2b) en sporenplanten, zoals mossen en varens (tabel 3). Micro-algen, waaronder groenalgen (fyllum Chlorophyta), worden ook door de COGEM beoordeeld en zijn terug te vinden in een aparte lijst.<sup>3</sup>

De lijst met inperkingsmaatregelen, opgesteld door de COGEM, is niet volledig identiek aan de lijst in Bijlage 7 van de Regeling ggo. De COGEM heeft in 2018 de genera van haar lijst verwijderd en in plaats daarvan soorten afkomstig van deze genera aan de lijst toegevoegd, met behulp van een in opdracht van de COGEM uitgevoerd onderzoek.<sup>4,\*</sup> In de lijst van Bijlage 7 zijn de genera behouden gebleven. De aanwezigheid van genera op Bijlage 7 acht de COGEM onwenselijk omdat door taxonomische

---

\* Van de genera die voorheen op de lijst vermeld stonden, zijn soorten geïdentificeerd die in Nederland genetisch gemodificeerd worden, of die reeds genetisch gemodificeerd zijn en waar handelingen mee uitgevoerd worden. Op basis van dit onderzoek zijn 131 relevante soorten afkomstig van 15 genera geïdentificeerd. Hiervan zijn de eigenschappen in kaart gebracht en deze soorten zijn in het COGEM advies uit 2018 aan de lijst toegevoegd.

wijzigingen ‘nieuwe’ soorten aan een genus toegevoegd kunnen worden. Wanneer deze ‘nieuwe’ soort andere kenmerken heeft dan de andere soorten in het genus, kunnen de eerder beschreven inperkingsmaatregelen onvoldoende zijn om verspreiding van ingebrachte sequenties te voorkomen.<sup>5</sup>

## 2. Actualisatie van de lijst inperkingsmaatregelen zaadplanten sinds 2021

Sinds de publicatie van de voorgaande actualisatie van de lijst met inperkingsmaatregelen van zaadplanten in oktober 2021 is er verscheidene keren geadviseerd over werkzaamheden met gg-plantensoorten onder ingeperkt gebruik. Het betreft 23 soorten: *Cicer arietinum*<sup>6</sup>, *Arachis hypogaea*<sup>7</sup>, *Panicum virgatum*<sup>8</sup>, *Ipomoea batatas*<sup>9</sup>, *Abelmoschus esculentus*<sup>10</sup>, *Vanilla planifolia*<sup>11</sup>, *Rubus allegheniensis*<sup>12</sup>, *Pilosella aurantiaca*<sup>13</sup>, *Pilosella officinarum*<sup>13</sup>, *Thlaspi arvense*<sup>14</sup>, *Emilia sonchifolia*<sup>15</sup>, *Datura stramonium*<sup>15</sup>, *Neptunia amplexicaulis*<sup>16</sup>, *Bornmuella tymphaea*<sup>17</sup>, *Bornmuella emarginata*<sup>18</sup>, *Crocus sativus*<sup>19</sup> en zeven soorten van het genus *Capsicum*<sup>20</sup>. De nieuwe plantensoorten zijn weergegeven in de onderstaande Tabel 1. Daarnaast heeft de COGEM de geadviseerde inperkingsmaatregelen van *Medicago truncatula* (familie Fabaceae of Leguminosae) herzien, wegens nieuwe informatie over de mogelijke vestiging van de soort in Nederland en de aanwezigheid van kruisbare verwanten.<sup>21</sup>

Tevens heeft de COGEM de naam van de plantensoort *Erophila verna* aangepast naar zijn recente naam: *Draba verna*.<sup>22</sup> Daarnaast heeft de COGEM een correctie in de lijst aangebracht bij de *Rosa* cultivargroepen (Rosaceae). Bij deze cultivargroepen stond vermeld dat zij algemeen in Nederland voorkomen of incidenteel zijn waargenomen (aangegeven met de letter W). Echter zijn deze groepen niet in de Nationale Databank Flora en Fauna opgenomen<sup>23</sup> of zijn er waarnemingen geregistreerd<sup>24</sup>, maar komen deze soorten voor in tuinen (aangegeven met de letter T). In de onderhavige lijst is dit gecorrigeerd.

De 23 nieuwe plantensoorten en de benodigde inperkingsmaatregelen, zijn aan de lijst toegevoegd in Tabel 2a. In Tabel 2b worden alle plantensoorten op alfabetische volgorde weergegeven op basis van de soortnaam, de familienaam is hier weggelaten.

**Tabel 1.** Nieuwe plantensoorten sinds voorgaande actualisatie (2021)

Familie	Soort	Nederlandse naam	COGEM advies
Fabaceae (Leguminosae)	<i>Cicer arietinum</i>	Keker, kikkererwt	220112-01
Fabaceae (Leguminosae)	<i>Arachis hypogaea</i>	pinda, aardnoot	220207-01
Solanaceae	<i>Capsicum pubescens</i>	-	220209-01
Solanaceae	<i>Capsicum cardenasii</i>	-	220209-01
Solanaceae	<i>Capsicum eximium</i>	-	220209-01
Solanaceae	<i>Capsicum tovarii</i>	-	220209-01
Solanaceae	<i>Capsicum chacoense</i>	-	220209-01
Solanaceae	<i>Capsicum frutescens</i>	-	220209-01

Solanaceae	<i>Capsicum galapagoense</i>	-	220209-01
Poaceae	<i>Panicum virgatum</i>	Vingergras (‘switchgrass’)	220810-01
Convolvulaceae	<i>Ipomoea batatas</i>	zoete aardappel, bataat	220927-01
Malvaceae	<i>Abelmoschus esculentus</i>	okra	220927-02
Orchidaceae	<i>Vanilla planifolia</i>	vanille	221012-01
Rosaceae	<i>Rubus allegheniensis</i>	Kleine trosbraam	221020-02
Asteraceae (Compositae)	<i>Pilosella aurantiaca</i> (syn. <i>Hieracium aurantiacum</i> )	Oranje havikskruid	221227-01
Asteraceae (Compositae)	<i>Pilosella officinarum</i> (syn. <i>Hieracium pilosella</i> )	Muizenoor	221227-01
Brassicaceae	<i>Thlaspi arvense</i>	Witte krodde	230221-01
Asteraceae (Compositae)	<i>Emilia sonchifolia</i>		230406-01
Solanaceae	<i>Datura stramonium</i>	Doornappel	230406-01
Fabaceae (Leguminosae)	<i>Neptunia amplexicaulis</i>	(‘selenium weed’)	230504-01
Brassicaceae	<i>Bornmuella emarginata</i>	-	230905-01
Brassicaceae	<i>Bornmuella tymphaea</i> (syn. <i>Leptoplax emarginata</i> )	-	230905-02
Iridaceae	<i>Crocus sativus</i>	Saffraankrokus	230927-01

### 3. Aanvullingen lijst met inperkingsmaatregelen voor sporenplanten sinds 2021

Sporenplanten, zoals mossen en varens, reproducen op een andere manier dan zaadplanten, waardoor bij werkzaamheden met gg-sporenplanten andere inperkingsmaatregelen nodig zijn om verspreiding van ingebrachte sequenties te voorkomen. De COGEM hanteert daarom naast de lijst met inperkingsmaatregelen voor zaadplanten een aparte lijst met inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met gg-sporenplanten. Deze lijst is weergegeven in Tabel 3. De COGEM heeft sinds de laatste actualisatie van de lijst met inperkingsmaatregelen voor gg-planten, geen advies meer uitgebracht over sporenplanten.

**Tabel 2a.** Inperkingsmaatregelen zaadplanten - Taxonomische indeling

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Amaranthaceae	<i>Beta vulgaris</i>	W/I	W	+	+	Nee	
	<i>Chenopodium quinoa</i>	Z/I/W	W	+	+	Ja	Klein zaad.
	<i>Gomphrena clausenii</i>	I	-	-	-	Nee	
	<i>Gomphrena elegans</i>	I	-	-	-	Nee	
	<i>Spinacia oleracea</i>	W	W	+	+	Nee	
Amaryllidaceae	<i>Allium ampeloprasum</i> (syn. <i>Allium porrum</i> )	I	W	-	+	Ja	Windstrooiers: zaden worden door plant 'weggeslingerd'.
	<i>Allium cepa</i>	I	W	-	+	Ja	Windstrooiers: zaden worden door plant 'weggeslingerd'.
	<i>Allium sativum</i>	I	G (steriel)	-	-	Nee	
Apiaceae	<i>Anthriscus sylvestris</i>	I	W	-	+	Nee	
	<i>Daucus carota</i>	I	W	-	+	Ja	Vruchten hebben hakige stekels, zaad is klein.
	<i>Eryngium bourgatii</i>	I	T	-	+	Nee	
	<i>Eryngium planum</i>	I	W	-	+	Nee	
Apocynaceae	<i>Catharanthus roseus</i>	*	-	-	-	Nee	
	<i>Tabernaemontana pandacaqui</i>	*	-	-	-	Nee	
Araceae	<i>Anthurium andraeanum</i>	I	-	-	-	Nee	
	<i>Lemna gibba</i>	Z/I/W	W	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen (turionen).

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Araceae	<i>Lemna minor</i>	Z/I/W	W	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen (turionen).
	<i>Spirodela polyrhiza</i>	Z/I/W	W	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen.
	<i>Spirodela punctata</i> (syn. <i>Landoltia punctata</i> )	Z/I/W	W	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen.
	<i>Wolffia globosa</i>	Z/I/W	- (wilde verwanten)	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen.
Asparagaceae	<i>Asparagus officinalis</i>	I/(Z)	W	-	+ (alleen voor mannelijke planten)	Ja	Mogelijkheid tot vegetatieve vermeerdering via wortelstokken. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
	<i>Hyacinthus orientalis</i>	I	W	-	+	Nee	
Asteraceae (Compositae)	<i>Bidens ferulifolia</i>	I	T	-	+	Nee	
	'Brachyscome melanophora'	I	T	-	+	Nee	
	'Brachyscome multiflora'	I	T	-	+	Nee	
	<i>Chrysanthemum</i> × <i>morifolium</i> (syn. <i>Dendranthema</i> × <i>grandiflora</i> )	*	-	-	-	Nee	
	<i>Cichorium endivia</i>	I/Z	W	-	+	Nee	
	<i>Cichorium intybus</i>	I	W	-	+	Nee	

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Asteraceae (Compositae)	<i>Emilia sonchifolia</i>	I/(Z)	T	-	-	Nee	
	<i>Gerbera jamesonii</i>	*	-	-	-	Nee	
	<i>Helianthus annuus</i>	Z/I	G	-	+	Nee	
	<i>Jacobaea vulgaris</i> subsp. <i>vulgaris</i>	I	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
	<i>Jacobaea vulgaris</i> subsp. <i>dunensis</i>	I	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
	<i>Lactuca saligna</i>	I	- (uitgestorven inheemse soort met wilde verwanten)	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
	<i>Lactuca sativa</i>	I/Z	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
	<i>Lactuca serriola</i>	I	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
	<i>Pilosella aurantiaca</i> (syn. <i>Hieracium aurantiacum</i> )	I	W/T	-	+	Ja	Klein zaad met vruchtpluis.
	<i>Pilosella caespitosa</i> (syn. <i>Hieracium caespitosum</i> )	Z/I	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
	<i>Pilosella officinarum</i> (syn. <i>Hieracium pilosella</i> )	I	W/T	-	+	Ja	Klein zaad met vruchtpluis.
	'Sanvitalia speciosa'	I	T	-	+	Nee	
	'Solidago hybride'	I	T	-	+	Ja	Klein zaad dat wordt verspreid door de wind.
	<i>Stevia rebaudiana</i>	I/W	-	-	-	Nee	
	<i>Tagetes erecta</i>	I/Z	G/T	-	+	Ja	Nootjes met haakjes.
	<i>Tagetes patula</i>	I/Z	G/T	-	+	Ja	Nootjes met haakjes.
	<i>Tanacetum cinerariifolium</i>	I	T	-	+	Ja	Loszadig.
	<i>Taraxacum campylodes</i> (syn. <i>Taraxacum officinale</i> )	I/A	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
<i>Taraxacum kok-saghyz</i>	I/Z/W	- (wilde verwanten)	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.	



Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Begoniaceae	<i>Begonia grandis</i>	<i>I</i>	<i>T</i>	-	+	Ja	Klein zaad.
Betulaceae	<i>Alnus glutinosa</i>	<i>W</i>	<i>W</i>	+	-	Nee	
Brassicaceae	<i>Aethionema arabicum</i>	<i>Z(I)</i>	-	-	-	Ja	Plakkerig zaad met uitsteeksels na imbibitie.
	<i>Arabidopsis thaliana</i>	<i>Z/I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Klein zaad.
	<i>Boechera holboellii</i> (syn. <i>Arabis holboellii</i> )	<i>A/Z/I</i>	-	-	-	Ja	Openspringende peul met klein zaad.
	<i>Boechera stricta</i> (syn. <i>Arabis drummondii</i> )	<i>A/Z/I</i>	-	-	-	Ja	Openspringende peul met klein zaad.
	<i>Bornmuellera emarginata</i> (syn. <i>Leptoplax emarginata</i> )	<i>I</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Bornmuellera tymphaea</i>	<i>I</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Brassica napus</i>	<i>Z/I/W</i>	<i>W</i>	+	+	Ja	Klein en wegspringend zaad. Asynchrone zaadrijping
	<i>Brassica oleracea</i>	<i>I/W</i>	<i>W</i>	+	+	Ja	Klein en wegspringend zaad. Asynchrone zaadrijping
	<i>Brassica rapa</i>	<i>I/W</i>	<i>W</i>	+	+	Ja	Klein en wegspringend zaad. Asynchrone zaadrijping
	<i>Camelina sativa</i>	<i>Z/I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Kleine, wegspringende zaden.
	<i>Cardamine flexuosa</i>	<i>Z(I)</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Zaaddozen schieten zaad weg.
<i>Cardamine hirsuta</i>	<i>Z(I)</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Zaaddozen schieten zaad weg.	

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Brassicaceae	<i>Crambe hispanica</i> subsp. <i>abyssinica</i> (syn. <i>Crambe abyssinica</i> )	Z/I	W	-	+	Nee	
	<i>Diplotaxis tenuifolia</i>	I/W	W	+	+	Ja	Vruchten kunnen openbarsten en zaadjes op de grond laten vallen.
	<i>Draba alyssoides</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Draba aretioides</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Draba fladnizensis</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Draba hookeri</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Draba lactea</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Draba muralis</i>	Z/I	W	-	+	Ja	Zaden in openspringende doosvrucht.
	<i>Draba nivalis</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Draba steyermarkii</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Draba subcapitata</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Draba verna</i> (syn. <i>Erophila verna</i> )	Z/I	W	-	+	Ja	Klein zaad.
	<i>Eutrema halophilum</i> (syn. <i>Thellungiella halophila</i> )	Z/I	-	-	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Hirschfeldia incana</i>	I/Z	W	-	+	Ja	Kleine, plakkerige lichtgewicht zaden in openspringende doosvrucht.
<i>Noccaea caerulescens</i> (syn. <i>Thlaspi caerulescens</i> )	Z/I	W	-	+	Nee		

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Brassicaceae	<i>Noccaea perfoliata</i> (syn. <i>Microthlaspi perfoliatum</i> )	Z/I	W	-	+	Nee	
	<i>Raphanus raphanistrum</i> subsp. <i>sativus</i> (syn. <i>Raphanus sativus</i> )	Z/I	W	-	+	Nee	
	<i>Rorippa amphibia</i> (syn. <i>Nasturtium amphibium</i> )	I	W	-	+	Ja	Klein zaad in openspringende hauwen. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
	<i>Rorippa islandica</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Ja	Klein zaad in openspringende hauwen.
	<i>Rorippa palustris</i>	Z/I	W	-	+	Ja	Klein zaad in openspringende hauwen.
	<i>Rorippa sylvestris</i> (syn. <i>Nasturtium sylvestre</i> )	I	W	-	+	Ja	Klein zaad in openspringende hauwen. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
	<i>Schrenkiella parvula</i> (syn. <i>Thellungiella parvula</i> , <i>Eutrema parvulum</i> )	Z/I	-	-	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Thlaspi arvense</i>	Z/W/I	W	+	+	Nee	
Cannabaceae	<i>Cannabis sativa</i>	W/I	W	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Nee	
	<i>Parasponia andersonii</i>	W/I	-	-	-	Nee	
	<i>Trema levigata</i>	W/I	-	-	-	Nee	

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Cannabaceae	<i>Trema orientalis</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee	
	<i>Trema tomentosa</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee	
Caryophyllaceae	<i>Dianthus caryophyllus</i>	I	T/G	-	-	Nee	
	<i>Gypsophila paniculata</i>	I	W	-	+	Nee	
Cleomaceae	<i>Cleome gynandra</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee	
	<i>Cleome spinosa</i>	Z/I	T	-	-	Nee	
Convolvulaceae	<i>Ipomoea batatas</i>	I	G/T	-	-	Nee	
Crassulaceae	<i>Kalanchoe blossfeldiana</i>	Z/I(V)	-	-	-	Nee	
Cucurbitaceae	<i>Citrullus lanatus</i> (syn. <i>Citrullus vulgaris</i> )	I	T	-	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Nee	
	<i>Cucumis melo</i>	I	W	-	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Nee	
	<i>Cucumis sativus</i>	I	W	-	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Nee	
	<i>Cucurbita pepo</i>	I	W	-	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Nee	
	<i>Momordica balsamina</i>	I	-	-	-	Nee	
	<i>Momordica charantia</i>	I	-	-	-	Nee	
	<i>Momordica cochinchinensis</i>	I	-	-	-	Nee	
Euphorbiaceae	<i>Jatropha curcas</i>	I	-	-	-	Nee	

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Euphorbiaceae	<i>Manihot esculenta</i>	*	-	-	-	Nee	
Fabaceae (Leguminosae)	<i>Arachis hypogaea</i>	Z/I	W/T	-	-	Nee	
	<i>Cicer arietinum</i>	Z/I	W	-	-	Nee	
	<i>Glycine max</i>	Z/I	G/W	-	-	Nee	
	<i>Lotus corniculatus</i> (syn. <i>Lotus japonicus</i> )	I	W	-	+	Ja	Peul slingert zaden weg na afrijpen.
	<i>Medicago truncatula</i>	Z/I	- (vestiging niet uitgesloten, kruisbare wilde verwanten aanwezig)	-	+	Ja	Peulen met stekels.
	<i>Medicago x varia</i>	I	W	-	+	Nee	
	<i>Neptunia amplexicaulis</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Phaseolus vulgaris</i>	I	W	-	+	Nee	
	<i>Pisum sativum</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
	<i>Trifolium repens</i>	I	W	-	+	Ja	Klein zaad.
	<i>Vicia faba</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
	<i>Vicia hirsuta</i>	I	W	-	+	Ja	Peul slingert zaden weg na afrijpen.
<i>Vigna unguiculata</i>	Z/I	T	-	+	Nee		
Fagaceae	<i>Castanea mollissima</i>	W/I	T	+	+	Nee	
	<i>Castanea sativa</i>	I/W	W	+	+	Nee	
	<i>Quercus robur</i>	W/I	W	+	+	Nee	
Gentianaceae	<i>Eustoma grandiflorum</i>	I/Z	- (commerciële variëteiten)	-	+	Nee	
Geraniaceae	<i>Geranium pyrenaicum</i>	I/Z	W	-	+	Ja	Dopvruchtjes die weggeschoten kunnen worden.

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Geraniaceae	<i>Geranium robertianum</i>	I/Z	W	-	+	Ja	Dopvruchtjes met vezeldraden die weggeschoten kunnen worden.
Gesneriaceae	<i>Saintpaulia ionantha</i>	*	-	-	-	Nee	
Grossulariaceae	<i>Ribes nigrum</i>	Z/I	W	-	+	Ja	Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
	<i>Ribes rubrum</i>	Z/I	W	-	+	Ja	Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
Goodeniaceae	<i>Scaevola aemula</i>	I	T	-	+	Nee	
Hydrangeaceae	<i>Hydrangea macrophylla</i>	I	W	-	+	Nee	
Iridaceae	<i>Crocus sativus</i>	I (alleen door kruisbare verwant als pollendonor)	-	-	-	Nee	
Juglandaceae	<i>Juglans regia</i>	W	W	+	-	Nee	
Lamiaceae	<i>Scutellaria baicalensis</i>	I	T	-	+	Nee	
Liliaceae	<i>Lilium auratum</i>	I	G	-	-	Nee	
	<i>Lilium brownii</i>	I	G	-	-	Nee	
	<i>Lilium japonicum</i>	I	G	-	-	Nee	
	<i>Lilium longiflorum</i>	I	G	-	-	Nee	
	<i>Lilium nobilissimum</i>	I	G	-	-	Nee	
	<i>Lilium platyphyllum</i> (syn. <i>Lilium auratum</i> var. <i>platyphyllum</i> )	I	G	-	-	Nee	

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Liliaceae	<i>Lilium rubellum</i>	I	G	-	-	Nee	
	<i>Lilium speciosum</i>	I	G	-	-	Nee	
	<i>Tulipa gesneriana</i>	I	G	-	-	Nee	
Linaceae	<i>Linum usitatissimum</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
Linderniaceae	<i>Craterostigma plantagineum</i>	I	-	-	-	Nee	
Malvaceae	<i>Abelmoschus esculentus</i>	I	T/G	-	+	Nee	
	<i>Gossypium hirsutum</i>	I	-	-	+	Nee	
	<i>Theobroma cacao</i>	I/Z	-	-	-	Nee	
Marantaceae	<i>Calathea roseopicta</i>	I/Z	-	-	-	Nee	
Musaceae	<i>Musa acuminata</i>	*	-	-	-	Nee	
Nyctaginaceae	'Bougainvillea vera'	I	-	-	-	Nee	
Onagraceae	<i>Fuchsia hybrida</i>	I(V)	T	-	+	Nee	
Orchidaceae	<i>Phalaenopsis amabilis</i>	I	-	-	-	Nee	
	<i>Vanilla planifolia</i>	I	G(T)	-	-	Nee	
Plantaginaceae	<i>Antirrhinum majus</i>	I	W	-	+	Nee	
Poaceae	<i>Agrostis capillaris</i> (syn. <i>Agrostis tenuis</i> )	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Agrostis stolonifera</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Avena sativa</i>	Z/W	W	+	-	Nee	
	<i>Brachypodium distachyon</i>	Z/W	- (vestiging niet uitgesloten; wilde verwanten aanwezig)	+	-	Ja	Licht zaad met kafnaalden.
	<i>Dactylis glomerata</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Poaceae	<i>Hordeum vulgare</i>	Z/W	W	+	-	Nee	
	<i>Miscanthus floridulus</i>	W	T	+	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Miscanthus giganteus</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Miscanthus lutarioriparius</i> (syn. <i>Miscanthus sacchariflorus</i> subsp. <i>lutarioriparius</i> )	W	- (vestiging niet uitgesloten; wilde verwant aanwezig)	+	-	Ja	Klein zaad. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
	<i>Miscanthus sacchariflorus</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
	<i>Miscanthus sinensis</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Oryza sativa</i>	Z/W/I	-	-	-	Nee	
	<i>Panicum virgatum</i>	W	T/W	+	-	Ja	Klein zaad. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen
	<i>Phleum pratense</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Poa pratensis</i>	Z/A/W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Poa trivialis</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Sorghum bicolor</i>	Z/W	W	+	-	Nee	
	<i>Triticum aestivum</i>	Z/W	W	+	-	Nee	
<i>Triticum durum</i> (syn. <i>Triticum turgidum</i> subsp. <i>durum</i> )	Z/W	G	+	-	Nee		



Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
	<i>Zea mays</i>	W/Z	G/W	-	-	Nee	
Polemoniaceae	<i>Phlox paniculata</i>	I	T	-	+	Nee	
Polygonaceae	<i>Rumex palustris</i>	W	W	+	-	Nee	
Primulaceae	<i>Cyclamen persicum</i>	I	- (verwante tuinplanten)	-	+	Nee	
Ranunculaceae	<i>Delphinium elatum</i> (syn. <i>Delphinium belladonna</i> )	I	T/G	-	+	Nee	
Rosaceae	<i>Fragaria vesca</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
	<i>Fragaria x ananassa</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
	<i>Malus domestica</i>	I/W	W	+	+	Nee	
	<i>Pyrus communis</i> (syn. <i>P. domestica</i> )	I/W	W	+	+	Nee	
	<i>Rosa</i> cultivargroepen (uitgesplitst):						
	Climbing floribunda						
	Climbing Grandiflora						
	Climbing Hybrid Tea						
	Climbing Miniature						
	Climbing Polyantha						
Floribunda	*	T	-	-	Nee		
Grandiflora							
Hybrid Kordesii							
Hybrid Moyesii							
Hybrid Musk							
Hybrid Rugosa							
Hybrid Tea							

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Rosaceae	Hybrid Wichurana Large Flowered Climber Miniature Mini-Flora Polyantha	*	T	-	-	Nee	
	<i>Rubus allegheniensis</i>	I/W	- (vestiging niet uitgesloten; wilde en gecultiveerde verwanten aanwezig)	+	+	Ja	Bij vollegroondukkassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen
Salicaceae	<i>Populus tomentosa</i>	W	T	+	-	Ja	Bij vollegroondukkassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
	<i>Populus trichocarpa</i>	W	W	+	-	Ja	Bij vollegroondukkassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
	<i>Salix alba</i>	I/W	W	+	+	Ja (alleen voor planten met vrouwelijke bloeiwijzen)	Zaad met vruchtpluis.
	<i>Salix babylonica</i> (syn. <i>Salix matsudana</i> )	I/W	W	+	+	Ja (alleen voor planten met vrouwelijke bloeiwijzen)	Zaad met vruchtpluis.
Scrophulariaceae	'Sutera diffusa'	I	W	-	+	Nee	
	<i>Capsicum annuum</i>	I	W	-	+	Nee	

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Solanaceae	<i>Capsicum baccatum</i>	Z/I	G/T	-	+	Nee	
	<i>Capsicum cardenasii</i>	I	- (kruisbare verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Capsicum chacoense</i>	Z/I	- (kruisbare verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Capsicum chinense</i>	Z/I	G	-	+	Nee	
	<i>Capsicum eximium</i>	Z/I	- (kruisbare verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Capsicum frutescens</i>	Z/I	G/T	-	+	Nee	
	<i>Capsicum galapagoense</i>	Z/I	- (kruisbare verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Capsicum pubescens</i>	Z/I	G/T	-	+	Nee	
	<i>Capsicum tovarii</i>	Z/I	- (kruisbare verwanten)	-	+	Nee	
	<i>Datura stramonium</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
Solanaceae	<i>Nicotiana benthamiana</i>	I	-	-	-	Ja	Klein zaad.
	<i>Nicotiana sylvestris</i>	I	W	-	+	Ja	Klein zaad.
	<i>Nicotiana tabacum</i>	I	W	-	+	Ja	Klein zaad.
	<i>Petunia hybrida</i>	Z/I(N)	W	-	+	Ja	Klein zaad.
	<i>Salpiglossis sinuata</i>	I/Z	T	-	+	Nee	
	<b>Solanum sectie Basarthurum</b>						
	<i>Solanum fraxinifolium</i>	I/W	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum muricatum</i>	Z/I/W	T	-	-	Nee	
	<b>Solanum sectie Dulcamara</b>						
	<i>Solanum dulcamara</i>	Z/I/W	W	-	+	Nee	
<b>Solanum sectie Etuberosum</b>							

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysieke inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Solanaceae	<i>Solanum etuberosum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum fernandezianum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum palustre</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<b><i>Solanum</i> sectie <i>Herpystichum</i></b>						
	<i>Solanum trifolium</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<b><i>Solanum</i> sectie <i>Lycopersicoides</i></b>						
	<i>Solanum lycopersicoides</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum sitiens</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<b><i>Solanum</i> sectie <i>Lycopersicon</i></b>						
	<i>Solanum cheesmaniae</i>	Z/I/W	- (kruisbare verwant <i>S.</i> <i>lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
	<i>Solanum chilense</i>	I/W	- (kruisbare verwant <i>S.</i> <i>lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
	<i>Solanum chmielewskii</i>	Z/I/W	- (kruisbare verwant <i>S.</i> <i>lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
	<i>Solanum galapagense</i>	Z/I/W	- (kruisbare verwant <i>S.</i> <i>lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
	<i>Solanum habrochaites</i>	I/W	- (kruisbare verwant <i>S.</i> <i>lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
	<i>Solanum lycopersicum</i>	Z/I/W	W	-	+	Nee	
	<i>Lycopersicon pennellii</i> (syn. <i>Solanum pennellii</i> )	Z/I/W	- (kruisbare verwant <i>S.</i> <i>lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
<i>Solanum pimpinellifolium</i>	Z/I/W	- (kruisbare verwant <i>S.</i> <i>lycopersicum</i> )	-	+	Nee		

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Solanaceae	<i>Solanum peruvianum</i>	<i>I/W</i>	- (kruisbare verwant <i>S. lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
	<b><i>Solanum</i> sectie <i>Melongena</i></b>						
	<i>Solanum melongena</i>	<i>Z/I/W</i>	<i>T</i>	-	+	Nee	
	<i>Solanum violaceum</i>	<i>Z/I/W</i>	-	-	+	Nee	
	<b><i>Solanum</i> sectie <i>Petota</i></b>						
	<i>Solanum acaule</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum agrimonifolium</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum agroglossum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum ajanhuiri</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum alandiae</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum albicans</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum albornozii</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum andigena</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum andreanum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum aracc-papa</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum arnezii</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum astleyi</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum avilesii</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum berthaultii</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum boliviense</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum brachistotrichum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee		

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Solanaceae	<i>Solanum brachycarpum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum bukasovii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum bulbocastanum</i>	I/W	- (geen kruisbare verwanten)	-	-	Nee	
	<i>Solanum candolleanum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum cantense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum capsicibaccatum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum cardiophyllum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum chacoense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum chomatophilum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum circaeifolium</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum clarum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum colombianum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum commersonii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum demissum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum doddsii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum x edinense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum ehrenbergii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum fendlerii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum gandarillasii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum gourlayi</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
<i>Solanum guerrercense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Solanaceae	<i>Solanum hawkesianum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum hjertingii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum hondelmannii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum hoopesii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum hougasii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum huancabambense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum immite</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum incamayoense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum iopetalum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum jamesii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum kurtzianum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum leptophyes</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum lesteri</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum longiconicum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum marinasense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum megistacrolobum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum michoacanum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum microdontum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum mochiquirense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum morelliforme</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum moscopanum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
<i>Solanum multiinterruptum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		

Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
Solanaceae	<i>Solanum neocardenasii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum neorossii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum okadae</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum oplocense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum oxycarpum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum pampasense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum papita</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum paucissectum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum phureja</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum pinnatisectum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum piurana</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum polyadenium</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum polytrichon</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum raphanifolium</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum ruiz-lealii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum x sambucinum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum sandemanii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum schenckii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum semidemissum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
	<i>Solanum sparsipilum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum spegazzinii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
<i>Solanum stenotomum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		



Zaadplanten		Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking				
Familie	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind- bestuiving voorkomen	Insecten- bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel	
Solanaceae	<i>Solanum stoloniferum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
	<i>Solanum sucrense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
	<i>Solanum tarijense</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee		
	<i>Solanum tarnii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
	<i>Solanum tuberosum</i>	Z/I/W	W	-	-	Nee		
	<i>Solanum venturii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
	<i>Solanum vernei</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
	<i>Solanum verrucosum</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee		
	<i>Solanum virgultorum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
	<i>Solanum x blanco-galdosii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
	<b><i>Solanum</i> sectie <i>Solanum</i></b>							
	<i>Solanum nigrum</i>	Z/I/W	W	-	+	Nee		
	<b><i>Solanum</i> subgenus <i>Archaeosolanum</i></b>							
	<i>Solanum aviculare</i>	niet relevant	-	-	-	Nee		
Vitaceae	<i>Vitis vinifera</i>	Z/I/W	W	+	+	Ja	Mogelijkheid tot vegetatieve vermeerdering via wortelstokken. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.	
Zingiberaceae	<i>Curcuma longa</i>	I	-	-	-	Nee		

**Ad 1)** Bestuiving: A = apomict, I = insectenbestuiver, V = bestuiving door vogels, W = windbestuiver, Z = zelfbestuiver, \* = er is onder Nederlandse omstandigheden geen vruchtzetting.

**Ad 2)** Voorkomen in Nederland: W = opgenomen in de Nationale Databank Flora en Fauna: komt algemeen in Nederland voor of is incidenteel waargenomen<sup>23</sup>, G = wordt in Nederland geteeld, T = komt voor in tuinen, - = komt in Nederland niet buiten voor.

**Tabel 2b.** Inperkingsmaatregelen zaadplanten - Alfabetische indeling op soortnaam

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Abelmoschus esculentus</i>	<i>I</i>	<i>T/G</i>	-	+	Nee	
<i>Aethionema arabicum</i>	<i>Z(I)</i>	-	-	-	Ja	Plakkerig zaad met uitsteeksels na imbibitie.
<i>Agrostis capillaris</i> (syn. <i>Agrostis tenuis</i> )	<i>W</i>	<i>W</i>	+	-	Ja	Klein zaad.
<i>Agrostis stolonifera</i>	<i>W</i>	<i>W</i>	+	-	Ja	Klein zaad.
<i>Allium ampeloprasum</i> (syn. <i>Allium porrum</i> )	<i>I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Windstrooiers: zaden worden door plant 'weggeslingerd'.
<i>Allium cepa</i>	<i>I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Windstrooiers: zaden worden door plant 'weggeslingerd'.
<i>Allium sativum</i>	<i>I</i>	<i>G</i> (steriel)	-	-	Nee	
<i>Alnus glutinosa</i>	<i>W</i>	<i>W</i>	+	-	Nee	
<i>Anthriscus sylvestris</i>	<i>I</i>	<i>W</i>	-	+	Nee	
<i>Anthurium andraeanum</i>	<i>I</i>	-	-	-	Nee	
<i>Antirrhinum majus</i>	<i>I</i>	<i>W</i>	-	+	Nee	
<i>Arabidopsis thaliana</i>	<i>Z/I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Klein zaad.
<i>Arachis hypogaea</i>	<i>Z/I</i>	<i>W/T</i>	-	-	Nee	
<i>Asparagus officinalis</i>	<i>I(Z)</i>	<i>W</i>	-	+	ja	Mogelijkheid tot vegetatieve vermeerdering via wortelstokken. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Avena sativa</i>	<i>Z/W</i>	<i>W</i>	+	-	Nee	
<i>Begonia grandis</i>	<i>I</i>	<i>T</i>	-	+	Ja	Klein zaad.
<i>Beta vulgaris</i>	<i>W/I</i>	<i>W</i>	+	+	Nee	
<i>Bidens ferulifolia</i>	<i>I</i>	<i>T</i>	-	+	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Boechera holboellii</i> (syn. <i>Arabis holboellii</i> )	<i>A/ZI</i>	-	-	-	Ja	Openspringende peul met klein zaad.
<i>Boechera stricta</i> (syn. <i>Arabis drummondii</i> )	<i>A/ZI</i>	-	-	-	Ja	Openspringende peul met klein zaad.
<i>Bornmuellera emarginata</i> (syn. <i>Leptoplax emarginata</i> )	<i>I</i>	-	-	-	Nee	
<i>Bornmuellera tymphaea</i>	<i>I</i>	-	-	-	Nee	
'Bougainvillea vera'	<i>I</i>	-	-	-	Nee	
<i>Brachypodium distachyon</i>	<i>Z/W</i>	- (vestiging niet uitgesloten; wilde verwanten aanwezig)	+	-	Ja	Licht zaad met kafnaalden.
'Brachyscome melanophora'	<i>I</i>	<i>T</i>	-	+	Nee	
'Brachyscome multiflora'	<i>I</i>	<i>T</i>	-	+	Nee	
<i>Brassica napus</i>	<i>Z/I/W</i>	<i>W</i>	+	+	Ja	Klein en wegspringend zaad. Asynchrone zaadrijping
<i>Brassica oleracea</i>	<i>I/W</i>	<i>W</i>	+	+	Ja	Klein en wegspringend zaad. Asynchrone zaadrijping
<i>Brassica rapa</i>	<i>I/W</i>	<i>W</i>	+	+	Ja	Klein en wegspringend zaad. Asynchrone zaadrijping
<i>Calathea roseopicta</i>	<i>I/Z</i>	-	-	-	Nee	
<i>Camelina sativa</i>	<i>Z/I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Kleine, wegspringende zaden.
<i>Cannabis sativa</i>	<i>W/I</i>	<i>W</i>	+	+	Nee	
			(alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	(alleen voor mannelijke bloeiwijzen)		
<i>Capsicum annuum</i>	<i>I</i>	<i>W</i>	-	+	Nee	
<i>Capsicum baccatum</i>	<i>Z/I</i>	<i>G/T</i>	-	+	Nee	
<i>Capsicum cardenasii</i>	<i>I</i>	- (kruisbare verwanten)	-	+	Nee	
<i>Capsicum chacoense</i>	<i>Z/I</i>	-	-	+	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
		(kruisbare verwanten)				
<i>Capsicum chinense</i>	Z/I	G	-	+	Nee	
<i>Capsicum eximium</i>	Z/I	- (kruisbare verwanten)	-	+	Nee	
<i>Capsicum frutescens</i>	Z/I	G/T	-	+	Nee	
<i>Capsicum galapagoense</i>	Z/I	- (kruisbare verwanten)	-	+	Nee	
<i>Capsicum pubescens</i>	Z/I	G/T	-	+	Nee	
<i>Capsicum tovarii</i>	Z/I	- (kruisbare verwanten)	-	+	Nee	
<i>Cardamine flexuosa</i>	Z(I)	W	-	+	Ja	Zaaddozen schieten zaad weg.
<i>Cardamine hirsuta</i>	Z(I)	W	-	+	Ja	Zaaddozen schieten zaad weg.
<i>Castanea mollissima</i>	W/I	T	+	+	Nee	
<i>Castanea sativa</i>	I/W	W	+	+	Nee	
<i>Catharanthus roseus</i>	*	-	-	-	Nee	
<i>Chenopodium quinoa</i>	Z/I/W	W	+	+	Ja	Klein zaad.
<i>Chrysanthemum × morifolium</i> (syn. <i>Dendranthema x grandiflora</i> )	*	-	-	-	Nee	
<i>Cicer arietinum</i>	Z/I	W	-	-	Nee	
<i>Cichorium endivia</i>	I/Z	W	-	+	Nee	
<i>Cichorium intybus</i>	I	W	-	+	Nee	
<i>Citrullus lanatus</i> (syn. <i>Citrullus vulgaris</i> )	I	T	-	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Nee	
<i>Cleome gynandra</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Cleome spinosa</i>	Z/I	T	-	-	Nee	
<i>Crambe hispanica subsp. abyssinica</i> (syn. <i>Crambe abyssinica</i> )	Z/I	W	-	+	Nee	
<i>Craterostigma plantagineum</i>	I	-	-	-	Nee	
<i>Crocus sativus</i>	I (alleen door kruisbare verwant als pollendonor)	-	-	-	Nee	
<i>Cucumis melo</i>	I	W	-	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Nee	
<i>Cucumis sativus</i>	I	W	-	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Nee	
<i>Cucurbita pepo</i>	I	W	-	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Nee	
<i>Curcuma longa</i>	I	-	-	-	Nee	
<i>Cyclamen persicum</i>	I	- (verwante tuinplanten)	-	+	Nee	
<i>Dactylis glomerata</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
<i>Datura stramonium</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
<i>Daucus carota</i>	I	W	-	+	Ja	Vruchten hebben hakige stekels, zaad is klein.
<i>Delphinium elatum</i> (syn. <i>Delphinium belladonna</i> )	I	T/G	-	+	Nee	
<i>Dianthus caryophyllus</i>	I	T/G	-	-	Nee	
<i>Diploxys tenuifolia</i>	I/W	W	+	+	Ja	Vruchten kunnen openbarsten en zaadjes op de grond laten vallen.

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Draba alyssoides</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
<i>Draba aretioides</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
<i>Draba fladnizensis</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
<i>Draba hookeri</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
<i>Draba lactea</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
<i>Draba muralis</i>	Z/I	W	-	+	Ja	Zaden in openspringende doosvrucht.
<i>Draba nivalis</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
<i>Draba steyermarkii</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
<i>Draba subcapitata</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Nee	
<i>Draba verna</i> (syn. <i>Erophila verna</i> )	Z/I	W	-	+	Ja	Klein zaad.
<i>Emilia sonchifolia</i>	I/(Z)	T	-	-	Nee	
<i>Eryngium bourgatii</i>	I	T	-	+	Nee	
<i>Eryngium planum</i>	I	W	-	+	Nee	
<i>Eustoma grandiflorum</i>	I/Z	- (commerciële variëteiten)	-	+	Nee	
<i>Eutrema halophilum</i> (syn. <i>Thellungiella halophila</i> )	Z/I	-	-	-	Ja	Klein zaad.
<i>Fragaria vesca</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
<i>Fragaria x ananassa</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
<i>Fuchsia hybrida</i>	I/(V)	T	-	+	Nee	
<i>Geranium pyrenaicum</i>	I/Z	W	-	+	Ja	Dopvruchtjes die weggeschoten kunnen worden.

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Geranium robertianum</i>	I/Z	W	-	+	Ja	Dopvruchtjes met vezeldraden die weggeschoten kunnen worden.
<i>Gerbera jamesonii</i>	*	-	-	-	Nee	
<i>Glycine max</i>	Z/I	G/W	-	-	Nee	
<i>Gomphrena claussenii</i>	I	-	-	-	Nee	
<i>Gomphrena elegans</i>	I	-	-	-	Nee	
<i>Gossypium hirsutum</i>	I	-	-	+	Nee	
<i>Gypsophila paniculata</i>	I	W	-	+	Nee	
<i>Helianthus annuus</i>	Z/I	G	-	+	Nee	
<i>Hirschfeldia incana</i>	I/Z	W	-	+	Ja	Kleine, plakkerige lichtgewicht zaden in openspringende doosvrucht.
<i>Hordeum vulgare</i>	Z/W	W	+	-	Nee	
<i>Hyacinthus orientalis</i>	I	W	-	+	Nee	
<i>Hydrangea macrophylla</i>	I	W	-	+	Nee	
<i>Ipomoea batatas</i>	I	G/T	-	-	Nee	
<i>Jacobaea vulgaris</i> subsp. <i>dunensis</i>	I	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
<i>Jacobaea vulgaris</i> subsp. <i>vulgaris</i>	I	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
<i>Jatropha curcas</i>	I	-	-	-	Nee	
<i>Juglans regia</i>	W	W	+	-	Nee	
<i>Kalanchoe blossfeldiana</i>	Z/(N)	-	-	-	Nee	
<i>Lactuca saligna</i>	I	(uitgestorven inheemse soort met wilde verwanten)	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
<i>Lactuca sativa</i>	I/Z	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.



Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Lactuca serriola</i>	<i>I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
<i>Lemna gibba</i>	<i>ZI/W</i>	<i>W</i>	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen (turionen).
<i>Lemna minor</i>	<i>ZI/W</i>	<i>W</i>	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen (turionen).
<i>Lilium auratum</i>	<i>I</i>	<i>G</i>	-	-	Nee	
<i>Lilium brownii</i>	<i>I</i>	<i>G</i>	-	-	Nee	
<i>Lilium japonicum</i>	<i>I</i>	<i>G</i>	-	-	Nee	
<i>Lilium longiflorum</i>	<i>I</i>	<i>G</i>	-	-	Nee	
<i>Lilium nobilissimum</i>	<i>I</i>	<i>G</i>	-	-	Nee	
<i>Lilium platyphyllum</i> (syn. <i>Lilium auratum</i> var. <i>platyphyllum</i> )	<i>I</i>	<i>G</i>	-	-	Nee	
<i>Lilium rubellum</i>	<i>I</i>	<i>G</i>	-	-	Nee	
<i>Lilium speciosum</i>	<i>I</i>	<i>G</i>	-	-	Nee	
<i>Linum usitatissimum</i>	<i>ZI</i>	<i>W</i>	-	+	Nee	
<i>Lotus corniculatus</i> (syn. <i>Lotus japonicus</i> )	<i>I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Peul slingert zaden weg na afrijpen.
<i>Lycopersicon pennellii</i> (syn. <i>Solanum pennellii</i> )	<i>ZI/W</i>	- (kruisbare verwant <i>S. lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
<i>Malus domestica</i>	<i>I/W</i>	<i>W</i>	+	+	Nee	
<i>Manihot esculenta</i>	*	-	-	-	Nee	
<i>Medicago truncatula</i>	<i>ZI</i>	- (vestiging niet uitgesloten, kruisbare wilde verwanten aanwezig)	-	+	Ja	Peulen met stekels
<i>Medicago x varia</i>	<i>I</i>	<i>W</i>	-	+	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Miscanthus floridulus</i>	W	T	+	-	Ja	Klein zaad.
<i>Miscanthus giganteus</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
<i>Miscanthus lutarioriparius</i> (syn. <i>Miscanthus sacchariflorus</i> subsp. <i>lutarioriparius</i> )	W	- (vestiging niet uitgesloten; wilde verwant aanwezig)	+	-	Ja	Klein zaad. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Miscanthus sacchariflorus</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Miscanthus sinensis</i>	W	W	+	-	Ja	Klein zaad.
<i>Momordica balsamina</i>	I	-	-	-	Nee	
<i>Momordica charantia</i>	I	-	-	-	Nee	
<i>Momordica cochinchinensis</i>	I	-	-	-	Nee	
<i>Musa acuminata</i>	*	-	-	-	Nee	
<i>Neptunia amplexicaulis</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Nicotiana benthamiana</i>	I	-	-	-	Ja	Klein zaad.
<i>Nicotiana sylvestris</i>	I	W	-	+	Ja	Klein zaad.
<i>Nicotiana tabacum</i>	I	W	-	+	Ja	Klein zaad.
<i>Noccaea caerulea</i> (syn. <i>Thlaspi caerulea</i> )	Z/I	W	-	+	Nee	
<i>Noccaea perfoliata</i> (syn. <i>Microthlaspi perfoliatum</i> )	Z/I	W	-	+	Nee	
<i>Oryza sativa</i>	Z/W/I	-	-	-	Nee	
<i>Panicum virgatum</i>	W	T/W	+	-	Ja	Klein zaad. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Parasponia andersonii</i>	W/I	-	-	-	Nee	
<i>Petunia hybrida</i>	Z/I(V)	W	-	+	Ja	Klein zaad.

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Phalaenopsis amabilis</i>	<i>I</i>	-	-	-	Nee	
<i>Phaseolus vulgaris</i>	<i>I</i>	<i>W</i>	-	+	Nee	
<i>Phleum pratense</i>	<i>W</i>	<i>W</i>	+	-	Ja	Klein zaad.
<i>Phlox paniculata</i>	<i>I</i>	<i>T</i>	-	+	Nee	
<i>Pilosella aurantiaca</i> (syn. <i>Hieracium aurantiacum</i> )	<i>I</i>	<i>W/T</i>	-	+	Ja	Klein zaad met vruchtpluis.
<i>Pilosella caespitosa</i> (syn. <i>Hieracium caespitosum</i> )	<i>Z/I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
<i>Pilosella officinarum</i> (syn. <i>Hieracium pilosella</i> )	<i>I</i>	<i>W/T</i>	-	+	Ja	Klein zaad met vruchtpluis.
<i>Pisum sativum</i>	<i>Z/I</i>	<i>W</i>	-	+	Nee	
<i>Poa pratensis</i>	<i>Z/A/W</i>	<i>W</i>	+	-	Ja	Klein zaad.
<i>Poa trivialis</i>	<i>W</i>	<i>W</i>	+	-	Ja	Klein zaad.
<i>Populus tomentosa</i>	<i>W</i>	<i>T</i>	+	-	Ja	Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Populus trichocarpa</i>	<i>W</i>	<i>W</i>	+	-	Ja	Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Pyrus communis</i> (syn. <i>P. domestica</i> )	<i>I/W</i>	<i>W</i>	+	+	Nee	
<i>Quercus robur</i>	<i>W/I</i>	<i>W</i>	+	+	Nee	
<i>Raphanus raphanistrum</i> subsp. <i>sativus</i> (syn. <i>Raphanus sativus</i> )	<i>Z/I</i>	<i>W</i>	-	+	Nee	
<i>Ribes nigrum</i>	<i>Z/I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Ribes rubrum</i>	<i>Z/I</i>	<i>W</i>	-	+	Ja	Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
<i>Rorippa amphibia</i> (syn. <i>Nasturtium amphibium</i> )	I	W	-	+	Ja	Klein zaad in opspringende hauwen. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Rorippa islandica</i>	Z/I	- (wilde verwanten)	-	+	Ja	Klein zaad in opspringende hauwen.
<i>Rorippa palustris</i>	Z/I	W	-	+	Ja	Klein zaad in opspringende hauwen.
<i>Rorippa sylvestris</i> (syn. <i>Nasturtium sylvestre</i> )	I	W	-	+	Ja	Klein zaad in opspringende hauwen. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Rosa</i> cultivargroepen (uitgesplitst): <i>Climbing floribunda</i> , <i>Climbing Grandiflora</i> , <i>Climbing Hybrid Tea</i> , <i>Climbing Miniature</i> , <i>Climbing Polyantha</i> , <i>Floribunda</i> , <i>Grandiflora</i> , <i>Hybrid Kordesii</i> , <i>Hybrid Moyesii</i> , <i>Hybrid Musk</i> , <i>Hybrid Rugosa</i> , <i>Hybrid Tea</i> , <i>Hybrid Wichurana</i> , <i>Large Flowered Climber</i> , <i>Miniature</i> , <i>Mini-Flora</i> , <i>Polyantha</i>	*	W	-	-	Nee	
<i>Rubus allegheniensis</i>	I/W	- (vestiging niet uitgesloten; wilde en gecultiveerde verwanten aanwezig)	+	+	Ja	Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Rumex palustris</i>	W	W	+	-	Nee	
<i>Saintpaulia ionantha</i>	*	-	-	-	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
<i>Salix alba</i>	I/W	W	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Ja (alleen voor planten met vrouwelijke bloeiwijzen)	Zaad met vruchtpluis.
<i>Salix babylonica</i> (syn. <i>Salix matsudana</i> )	I/W	W	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	+ (alleen voor mannelijke bloeiwijzen)	Ja (alleen voor planten met vrouwelijke bloeiwijzen)	Zaad met vruchtpluis.
<i>Salpiglossis sinuata</i>	I/Z	T	-	+	Nee	
' <i>Sanvitalia speciosa</i> '	I	T	-	+	Nee	
<i>Scaevola aemula</i>	I	T	-	+	Nee	
<i>Schrenkiella parvula</i> (syn. <i>Thellungiella parvula</i> , <i>Eutrema parvulum</i> )	Z/I	-	-	-	Ja	Klein zaad.
<i>Scutellaria baicalensis</i>	I	T	-	+	Nee	
<i>Solanum acaule</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum agrimonifolium</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum agroglossum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum ajanhuiri</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum alandiae</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum albicans</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum albornozii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum andigena</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum andreanum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum aracc-papa</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Solanum arnezii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum astleyi</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum aviculare</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum avilesii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum berthaultii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum boliviense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum brachistotrichum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum brachycarpum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum bukasovii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum bulbocastanum</i>	I/W	- (geen kruisbare verwanten)	-	-	Nee	
<i>Solanum candolleianum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum cantense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum capsibaccatum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum cardiophyllum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum chacoense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum cheesmaniae</i>	Z/I/W	- (kruisbare verwant <i>S. lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
<i>Solanum chilense</i>	I/W	- (kruisbare verwant <i>S. lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
<i>Solanum chmielewskii</i>	Z/I/W	- (kruisbare verwant <i>S. lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
<i>Solanum chomatophilum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Solanum circaeifolium</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum clarum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum colombianum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum commersonii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum demissum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum doddsii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum dulcamara</i>	Z/I/W	W	-	+	Nee	
<i>Solanum ehrenbergii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum etuberosum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum fendlerii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum fernandezianum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum fraxinifolium</i>	I/W	-	-	-	Nee	
<i>Solanum galapagense</i>	Z/I/W	(kruisbare verwant <i>S. lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
<i>Solanum gandarillasii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum gourlayi</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum guerrercense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum habrochaites</i>	I/W	(kruisbare verwant <i>S. lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
<i>Solanum hawkesianum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum hjertingii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum hondelmannii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Solanum hoopesii</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum hougasii</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum huancabambense</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum immite</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum incamayoense</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum iopetalum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum jamesii</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum kurtzianum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum leptophyes</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum lesteri</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum longiconicum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum lycopersicoides</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum lycopersicum</i>	Z/I/W	W	-	+	Nee	
<i>Solanum marinasense</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum megistacrolobum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum melongena</i>	Z/I/W	T	-	+	Nee	
<i>Solanum michoacanum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum microdontum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum mochiquense</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum morelliforme</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum moscopanum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	
<i>Solanum multiinterruptum</i>	<i>niet relevant</i>	-	-	-	Nee	



Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
<i>Solanum muricatum</i>	Z/I/W	T	-	-	Nee	
<i>Solanum neocardenasii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum neorossii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum nigrum</i>	Z/I/W	W	-	+	Nee	
<i>Solanum okadae</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum oplocense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum oxycarpum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum palustre</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum pampasense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum papita</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum paucissectum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum peruvianum</i>	I/W	- (kruisbare verwant <i>S. lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
<i>Solanum phureja</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum pimpinellifolium</i>	Z/I/W	- (kruisbare verwant <i>S. lycopersicum</i> )	-	+	Nee	
<i>Solanum pinnatisectum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum piurana</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum polyadenium</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum polytrichon</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum raphanifolium</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum ruiz-lealii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Solanum sandemanii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum schenckii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum semidemissum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum sitiens</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum sparsipilum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum spegazzinii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum stenotomum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum stoloniferum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum sucrense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum tarijense</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee	
<i>Solanum tarnii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum trifolium</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum tuberosum</i>	Z/I/W	W	-	-	Nee	
<i>Solanum venturii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum vernei</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum verrucosum</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee	
<i>Solanum violaceum</i>	Z/I/W	-	-	+	Nee	
<i>Solanum virgultorum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum x blanco-galdosii</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum x edinense</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
<i>Solanum x sambucinum</i>	niet relevant	-	-	-	Nee	
'Solidago hybride'	I	T	-	+	Ja	Klein zaad dat wordt verspreid door de wind.

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
	Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond
<i>Sorghum bicolor</i>	Z/W	W	+	-	Nee	
<i>Spinacia oleracea</i>	W	W	+	+	Nee	
<i>Spirodela polyrhiza</i>	Z/I/W	W	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen.
<i>Spirodela punctata</i> (syn. <i>Landoltia punctata</i> )	Z/I/W	W	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen.
<i>Stevia rebaudiana</i>	I/W	-	-	-	Nee	
'Sutera diffusa'	I	W	-	+	Nee	
<i>Tabernaemontana pandacaqui</i>	*	-	-	-	Nee	
<i>Tagetes erecta</i>	I/Z	G/T	-	+	Ja	Nootjes met haakjes.
<i>Tagetes patula</i>	I/Z	G/T	-	+	Ja	Nootjes met haakjes.
<i>Tanacetum cinerariifolium</i>	I	T	-	+	Ja	Loszadig.
<i>Taraxacum campylodes</i> (syn. <i>Taraxacum officinale</i> )	I/A	W	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
<i>Taraxacum kok-saghyz</i>	I/Z/W	- (wilde verwanten)	-	+	Ja	Zaden met vruchtpluis.
<i>Theobroma cacao</i>	I/Z	-	-	-	Nee	
<i>Thlaspi arvense</i>	Z/W/I	W	+	+	Nee	
<i>Trema levigata</i>	W/I	-	-	-	Nee	
<i>Trema orientalis</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee	
<i>Trema tomentosa</i>	Z/I/W	-	-	-	Nee	
<i>Trifolium repens</i>	I	W	-	+	Ja	Klein zaad.
<i>Triticum aestivum</i>	Z/W	W	+	-	Nee	
<i>Triticum durum</i> (syn. <i>Triticum turgidum</i> subsp. <i>durum</i> )	Z/W	G	+	-	Nee	

Zaadplanten	Kenmerken		Gegevens m.b.t. fysische inperking			
Soort	Bestuiving <sup>1</sup>	Voorkomen in Nederland <sup>2</sup>	Wind-bestuiving voorkomen	Insecten-bestuiving voorkomen	Aanvullende maatregelen nodig voor zaden en grond	Aanleiding voor maatregel
<i>Tulipa gesneriana</i>	I	G	-	-	Nee	
<i>Vanilla planifolia</i>	I	G(T)	-	-	Nee	
<i>Vicia faba</i>	Z/I	W	-	+	Nee	
<i>Vicia hirsuta</i>	I	W	-	+	Ja	Peul slingert zaden weg na afrijpen.
<i>Vigna unguiculata</i>	Z/I	T	-	+	Nee	
<i>Vitis vinifera</i>	Z/I/W	W	+	+	Ja	Mogelijkheid tot vegetatieve vermeerdering via wortelstokken. Bij vollegrondskassen verspreiding van ondergrondse plantendelen voorkomen.
<i>Wolffia globosa</i>	Z/I/W	- (wilde verwanten)	+	+	Ja	Kroos; klein zaad en (drijvende) reproductieve plantendelen.
<i>Zea mays</i>	W/Z	G/W	-	-	Nee	

**Ad 1)** Bestuiving: A = apomict, I = insectenbestuiver, V = bestuiving door vogels, W = windbestuiver, Z = zelfbestuiver, \* = er is onder Nederlandse omstandigheden geen vruchtzetting.

**Ad 2)** Voorkomen in Nederland: W = opgenomen in de Nationale Databank Flora en Fauna: komt algemeen in Nederland voor of is incidenteel waargenomen<sup>23</sup>, G = wordt in Nederland geteeld, T = komt voor in tuinen, - = komt in Nederland niet buiten voor.

**Tabel 3.** Inperkingsmaatregelen voor sporenplanten

Sporenplanten		Kenmerken	Gegevens m.b.t. fysische inperking
Familie	Soort	Voorkomen in Nederland <sup>1</sup>	
Funariaceae	<i>Physcomitrella patens</i>	W	Maatregelen om verspreiding van sporen en vegetatieve fragmenten te voorkomen.
Marchantiaceae	<i>Marchantia polymorpha</i>	W	Maatregelen om verspreiding van sporen en gemmae te voorkomen.
Pteridaceae	<i>Ceratopteris richardii</i>	- (vestiging niet geheel uitgesloten)	Maatregelen om verspreiding van sporen te voorkomen.
Salviniaceae	<i>Azolla filiculoides</i>	W	Maatregelen om verspreiding van planten, stengelfragmenten en generatieve voortplantingsstructuren (sporenkapsels, microsporen, macrosporen, diploïde zygotes e.d.) te voorkomen.

**Ad 1)** W = opgenomen in de Nationale Databank Flora en Fauna: komt algemeen in Nederland voor of is incidenteel waargenomen<sup>23</sup>, - = komt in Nederland niet buiten voor.

## Referenties

1. Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2015). Regeling genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0035072/2023-04-01> (bezoekt op 23-08-2023)
2. COGEM (2021). Actualisatie van de lijst met inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde planten (2021). COGEM advies CGM/211025-02
3. COGEM (2021). Overzichtslijst van door de COGEM beoordeelde apathogene een- en meercellige organismen, anders dan virussen, bacteriën, schimmels of parasieten. COGEM advies CGM/211228-02
4. Beringen R & Odé B (2018). Genera op de lijst met inperkingsmaatregelen; relevante soorten en eigenschappen. COGEM onderzoeksrapport CGM 2018-02
5. COGEM (2016). Aanpassing lijst met inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde planten. COGEM advies CGM/160421-03
6. COGEM (2022). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met gg-kikkererwtplanten (*Cicer arietinum*).
7. COGEM (2022). Inschaling van werkzaamheden met genetisch gemodificeerde pinda (*Arachis hypogaea*). COGEM advies CGM/220207-01
8. COGEM (2022). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerd *Panicum virgatum* (switchgrass). COGEM advies CGM/220810-01
9. COGEM (2022). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Ipomoea batatas* (zoete aardappel). COGEM advies CGM/220927-01
10. COGEM (2022). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Abelmoschus esculentus* (okra). COGEM advies CGM/220927-02
11. COGEM (2022). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Vanilla planifolia* (vanilleplant). COGEM advies CGM/221012-01
12. COGEM (2022). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Rubus allegheniensis* (Kleine trosbraam). COGEM advies CGM/221020-02
13. COGEM (2022). Inperkingsmaatregelen bij werkzaamheden met genetisch gemodificeerde Oranje havikskruid en Muizenoor. COGEM advies CGM/221227-01
14. COGEM (2023). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Thlaspi arvense* (Witte krodde). COGEM advies CGM/230221-01
15. COGEM (2023). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Datura stramonium* (Doornappel) en gg-*Emilia sonchifolia*. COGEM advies CGM/230406-01
16. COGEM (2023). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Neptunia amplexicaulis*. COGEM advies CGM/230504-01
17. COGEM (2023). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Bornmuellera tymphaea*. COGEM advies CGM/230905-02
18. COGEM (2023). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Bornmuellera emarginata*. COGEM advies CGM/230905-01
19. COGEM (2023). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met genetisch gemodificeerde *Crocus sativus* (saffraankrokus). COGEM advies CGM/230927-01

20. COGEM (2022). Inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met zeven Capsicum-soorten: *C. pubescens*, *C. cardenasii*, *C. eximium*, *C. tovarii*, *C. chacoense*, *C. frutescens* en *C. galapagoense*. COGEM advies CGM/220209-01
21. COGEM (2023). Herziening inperkingsmaatregelen voor werkzaamheden met gg-*Medicago truncatula* in kassen en kweekcellen. COGEM advies CGM/230531-01
22. Nederlands Soortenregister. *Draba verna* L.  
[https://www.nederlandsesoorten.nl/linnaeus\\_ng/app/views/species/nsr\\_taxon.php?id=119266](https://www.nederlandsesoorten.nl/linnaeus_ng/app/views/species/nsr_taxon.php?id=119266) (bezocht op 6 september 2023)
23. Nationale Databank Flora en Fauna – Verspreidingsatlas. [www.verspreidingsatlas.nl](http://www.verspreidingsatlas.nl) (bezocht op 6 september 2023).
24. Waarneming.nl (bezocht op 6 september 2023)